

Література

1. Закон України «Про охорону навколишнього середовища» від 26 червня 1991 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – 1991. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
2. Пиріг Г.І. Принципи формування еколого-спрямованої стратегії еколого-орієнтованого підприємства / Пиріг Г.І., Лещик І.Б. // Матеріали Круглого столу “Особливості розвитку ринку послуг технічного сервісу в сучасних умовах” – м. Тернопіль, 3 червня 2014. – С. 34 -36.
3. Дзядикевич Ю.В. Енергетичний менеджмент. Підручник / Ю.В. Дзядикевич, Р.Б. Гевко, М.В. Буряк, Р.І. Розум. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2014. – 336 с.
4. Крупка А. Я. Державно-приватне партнерство в галузі культури і мистецтва: стан і перспективи розвитку [Електронний ресурс]. / Крупка А.Я. // Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. Ефективна економіка – 2014 - №6. Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3120>
5. Пиріг Г.І. Організаційно-економічні трансформації в аграрному секторі економіки / Пиріг Г.І., Лещик І.Б. // Сталий розвиток економіки. – 2013. – №3(20). – С. 327-331.

Ярина Назаревич

Тернопільський національний економічний університет

ЗВІТНІСТЬ В СИСТЕМІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Звітність – це система показників у формі таблиці, які відображають обсяг і результати діяльності підприємства. Її складання – завершальний етап облікової роботи.

Фінансова звітність визначена П (С) БО 1 як бухгалтерська звітність, яка відображає фінансовий стан підприємства і результати його діяльності за звітний період. Метою такої звітності є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, які покладаються на неї як на основне джерело фінансової інформації під час прийняття економічних рішень (таблиця 1).

Таблиця 1.

Інформаційні потреби основних користувачів фінансових звітів

Користувачі звітності	Інформаційні потреби
Інвестори, власники	Придбання, продаж та володіння цінними паперами. Участь у капіталі підприємства. Оцінка якості управління. Визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу.
Керівництво підприємством	Регулювання діяльності підприємством.
Банки, постачальники та інші кредитори	Забезпечення зобов'язано підприємства. Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.
Замовники	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.
Працівники підприємства	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання. Забезпечення зобов'язань підприємства перед працівниками.
Органи державного управління	Формування макроекономічних показників.

Для прийняття економічних рішень користувачами фінансових звітів необхідна інформація про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства. Зазначені інформаційні потреби обумовили склад фінансової звітності:

- Баланс;
- Звіт про фінансові результати;
- Звіт про власний капітал;
- Примітки до звітів [1].

Інші звіти (звернення ради директорів до акціонерів, звіт керівництва компанії, звіт аудитора тощо), які включені до звітності підприємства, не є фінансовою звітністю.

Компоненти фінансової звітності відображають різні аспекти господарських операцій і подій за звітний період, відповідну інформацію попереднього звітного періоду та розкриття облікової політики та її змін, що робить можливим ретроспективний та перспективний аналіз діяльності підприємства (таблиця 2).

Документація, яка ведеться підприємством, містить масу деталізованої інформації. З цієї маси деталей бухгалтер повинен відібрати та об'єднати необхідні дані у форми звітів, ознайомившись з якими керівництво зможе дізнатися про справжній стан речей з метою розробки або зміни політики і контролю фактичної діяльності у відповідності зі встановленою політикою.

Таблиця 2.

Призначення основних компонентів фінансової звітності

Компонент фінан. звітності	Зміст	Використання інформації
Баланс	Наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємствами на дату балансу.	Оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства; прогнозування майбутніх потреб у позиках; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство, ймовірно, контролюватиме в майбутньому
Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період.	Оцінка та прогноз: прибутковості діяльності підприємства; структури доходів та витрат.
Звіт про власний капітал	Зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.	Оцінка та прогноз змін у власному капіталі.
Звіт про рух грошових коштів	Генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду.	Оцінка та прогноз операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.
Примітки	Обрана облікова політика. Інформація, не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але обов'язкова за П (С) БО. Додатковий аналіз статей звітності, необхідний для забезпечення її зрозумілості.	Оцінка та прогноз: облікової політики; ризиків або непевності, які впливають на підприємство, його ресурси та зобов'язання; діяльності підрозділів підприємства, тощо.

Система ведення документації повинна встановлюватися для того, щоб забезпечити надходження необхідної інформації з бухгалтерських записів у звіти. Чітка система звітів базується на чіткій системі ведення документації. Обліковий

процес має на меті забезпечити сталий потік такої інформації до всіх зацікавлених осіб.

Деякі рішення приймаються інтуїтивно і без значної інформаційної підтримки. У таких випадках систематичний збір необхідних даних не проводиться. Прийняття рішень на основі інтуїції здійснюється з кількох причин:

1. час і вартість збирання інформації можуть зашкодити уважному аналізу;
2. користувач інформації не розуміє важливості систематичних підходів до прийняття рішень;
3. особи, які приймають рішення, надмірно спрощують процес прийняття рішень, не звертаючи уваги на основну інформацію, і часто нехтують фінансовими наслідками рішення.

Але для прийняття більшості ділових рішень необхідно користуватися тією інформацією, яку містять фінансові звіти [3].

Об'єкти обліку у фінансовій звітності можуть наводитися лише за умови, що: існує вірогідність надходження і вибуття майбутніх, економічних вигод; оцінка таких об'єктів може бути достовірно визначена.

Готуючи фінансову звітність, необхідно дотримуватися наступних якісних характеристик:

1. зрозумілість – доступність для розуміння користувачів, які мають достатні знання в сфері ділового та економічного життя, бухгалтерського обліку.
2. доречність – вплив на економічні рішення користувачів, оцінку минулих, теперішніх і майбутніх подій, прогнозування результатів діяльності, виправлення помилок у господарській діяльності.
3. надійність – в представленій у звітності інформації не повинно бути суттєвих помилок.

Кредитори, перш за все, очікують інформацію про платоспроможність підприємства, його теперішню та майбутню ліквідність. Основою такої інформації служить баланс підприємства, за допомогою якого можна отримати уявлення про фінансовий та економічний стан підприємства [4].

Баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал.

Завданням аналізу балансу є отримання даних про результати діяльності підприємства за звітній період, а також інформацію про його майновий та фінансовий стан в одиниці. Баланс в системі бухгалтерської звітності займає центральне місце. Зміст статей активу і пасиву балансу дає можливість використовувати його як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами (акціонерами, засновниками, постачальниками, кредиторами, банками). Для останніх необхідні дані про фінансові результати підприємства, його стійкість, об'єм кредиторської заборгованості, борги по позиках банків тощо.

Інформація стосовно економічних ресурсів, контрольованих підприємством і здатності його в минулому змінювати ці ресурси є корисною для визначення спроможності підприємства генерувати грошові кошти та їх еквівалентні у майбутньому. Інформація щодо структури капіталу є корисною при прогнозуванні майбутніх потреб у позиках, при визначенні розподілу майбутніх прибутків та потоків грошових коштів серед власників підприємства, а також при визначенні ймовірності залучення фінансів у майбутньому. Інформація щодо ліквідності та платоспроможності підприємства є корисною для прогнозування спроможності підприємства вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Ліквідність свідчить про наявність грошових коштів у найближчому майбутньому після виконання фінансових зобов'язань даного періоду. Наявність грошових коштів упродовж більшого періоду часу для вчасного виконання фінансових зобов'язань свідчить про платоспроможність підприємства.

Елементами балансу, безпосередньо пов'язаними з визначенням фінансового стану підприємства та змін в ньому є: активи; зобов'язання; власний капітал.

Активи відображаються в балансі за умови, що оцінка його може бути достовірно визначена і очікується отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з його використанням.

Зобов'язання відображається у балансі, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

Власний капітал відображається у балансі одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до його зміни [2].

Аналіз динаміки та структури статей балансу, оцінка майнового стану підприємства:

Показники балансу досліджуються шляхом горизонтального та вертикального аналізу.

Горизонтальний аналіз – порівняння величин абсолютних і відносних показників за декілька періодів; визначення обсягу та напрямків змін, а також тенденцій їх змін.

Вертикальний аналіз – визначення питомих часток окремих статей фінансових звітів, їх порівняння. Вивчаючи сукупність показників у різні періоди, можна дослідити структурні зрушення, що дають змогу оцінити внутрішні негативні та позитивні зміни майна підприємства і джерел його утворення.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України [Електронний ресурс]: від 16. 07. 99 № 996-XIV, редакція від 03. 09. 2015 на підставі 675-19, // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2015. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.

2. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / За ред. М.В.Кужельного. - Київ: А.С.К.. 2008. - 266 с.

3. Сопко В. Бухгалтерський облік. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с.

4. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий учет на підприємствах України: Учебник для вузів. - Київ: А.С.К., 2009. - 869 с.

Юсуп Нєдіров, Алі Хєзрет Оразлиєв

Українська інженерно-педагогічна академія (м. Харків)

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Населення планети збільшується в середньому на 1,4 % щороку, відповідно зростають і потреби країни у продовольстві. Глобальна зміна кліматичних умов призводить до погіршення умов для розвитку сільського господарства, яке є основною галуззю, що забезпечує продовольством кожну країну. Наявність цих проблем викликає необхідність пошуків шляхів їх вирішення.

В умовах глобалізації стратегічно важливою і основною умовою збереження економічної стабільності, соціальної стійкості та суверенітету держави є забезпечення її продовольчої безпеки. За оцінками Організації Об'єднаних Націй, нині понад мільйон людей світу страждають від недоїдання. Природні катаклізми останніх років призвели до неврожайів сільськогосподарських культур. У таких умовах функціонування питання забезпечення населення основними продуктами харчування набувають дедалі більшої гостроти.